

Tisková zpráva

Veřejnost o jaderné energetice

- ⊙ Více než třípětinová většina (63 %) občanů si myslí, že by se podíl jádra na výrobě elektřiny měl do budoucna zvyšovat, necelá čtvrtina (22 %) se domnívá, že by podíl jádra měl zůstat na současné úrovni, a více než desetina (11 %) má za to, že by se tento podíl měl snižovat.
- ⊙ Více než tři čtvrtiny (78 %) občanů souhlasí s výstavbou nového bloku JE Dukovany, přibližně šestina (16 %) nesouhlasí.
- ⊙ Tříčtvrtinová většina (75 %) nepocituje žádné (34 %) nebo jen malé (41 %) obavy v souvislosti s používáním jaderné energie, 19 % své obavy v této souvislosti hodnotí jako střední a 4 % je má za velké.
- ⊙ Vládě při rozhodování o jaderné energetice důvěřuje 58 % občanů, 38 % vládě v tomto ohledu nedůvěřuje.

Zpracovali:

Jan Červenka, Martin Ďurďovič

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586

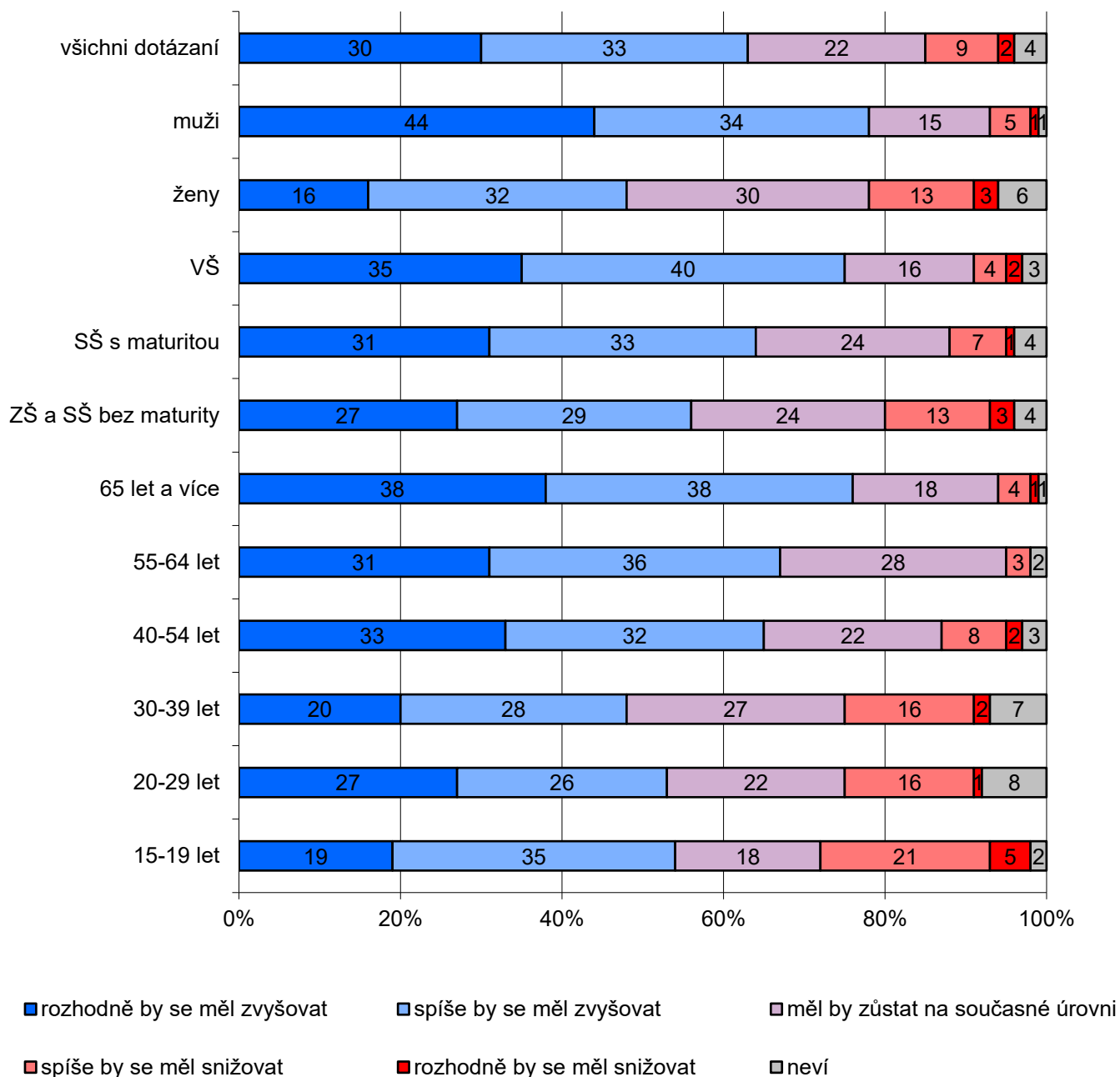
V první dekádě srpna 2024 byl do panelového šetření Naše společnost zařazen blok otázek věnovaných problematice energetiky včetně jaderné. Konkrétně výzkum zjišťoval, zda by se podle mínění veřejnosti měl podíl jaderné energie na produkci elektřiny u nás do budoucna zvyšovat, nebo snižovat, jak se občané staví k výstavbě nového bloku jaderné elektrárny Dukovany, zda pocítují či nepocítují obavy v souvislosti s používáním jaderné energie u nás a zda důvěřují vládě, že správně rozhoduje o rozvoji jaderné energetiky. Oproti předcházejícím rokům, kdy byly tyto otázky kladeny, došlo ke změně v metodologii výběru respondentů, která je nyní založena na použití tzv. pravděpodobnostního panelu (viz níže vysvětlení technických parametrů výzkumu a slovníček pojmů). Změna metodologie znemožňuje srovnání vývoje prostřednictvím časových řad a výsledky z minulých šetření proto nejsou uváděny.

Jak ukazují údaje v grafu 1, více než tři pětiny (63 %) občanů si myslí, že by se podíl jádra na výrobě elektřiny měl do budoucna zvyšovat, v tom 30 % tento názor zastává „rozhodně“ a 33 % „spíše“. Necelá čtvrtina (22 %) lidí se domnívá, že by podíl jádra měl zůstat zachován na současné úrovni, a o málo více než desetina (11 %) má za to, že by se tento podíl měl snižovat, z toho 9 % „spíše“ a 2 % „rozhodně“. Zbývajících 4 % dotázaných na otázku ohledně budoucího vývoje podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny nedokázala odpovědět.

Z podrobnější analýzy vyplynulo, že pro zvyšování podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny se častěji vyslovují muži, lidé ve věku od 65 let výše a absolventi vysokých škol. Dále se ukázalo, že podpora zvyšování podílu jaderné energetiky není pozitivně propojena s obavami z klimatické změny. Naopak pro zvyšování podílu jaderné energetiky na výrobě elektrické energie se poněkud více vyslovovali lidé, kteří se klimatické změny neobávají vůbec, nebo jen minimálně. Stejně tak není podpora zvyšování podílu jaderné energetiky na výrobě elektrické energie pozitivně propojená s obavami spojenými s energetickou bezpečností. I v tomto případě platí, že silnější podpora zvyšování podílu jaderné energetiky na výrobě elektrické energie je vyšší mezi těmi, kdo se rizik spojených s energetickou bezpečností (toho, že si lidé v ČR nebudou moci finančně dovolit elektřinu, že ČR bude příliš závislá na dovozu elektřiny z jiných zemí, že se vyčerpají světové zásoby fosilních paliv, že budou z jakéhokoli důvodu přerušovány dodávky elektřiny, nebo že ČR je příliš závislá na dovozu surovin pro výrobu energie) nebojí vůbec, nebo jen minimálně. Proti zvyšování podílu jaderné energie na výrobě elektřiny se vyjadřují ve zvýšené míře ti, kdo v energetice preferují solární a větrné zdroje. Z rozhodovacích faktorů za vyšší podporou jaderné energetiky stojí pozitivně jen cena elektrické energie a v menší míře spolehlivost dodávek a hospodářská konkurenceschopnost, naopak význam emisí CO₂ jako rozhodovacího faktoru jde proti zvýšení podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny. Proti zvyšování podílu jaderné energie na výrobě elektřiny se více staví ti, kdo vyjadřují souhlas s tzv. Zelenou dohodou, a ti, kdo jako řešení

klimatické změny vidí změnu způsobu života a nevěří, že by řešení mohly přinést nové technologie. Velmi silně odpovědi na danou otázku korelují s dalšími projadernými postoji zkoumanými v rámci daného šetření.

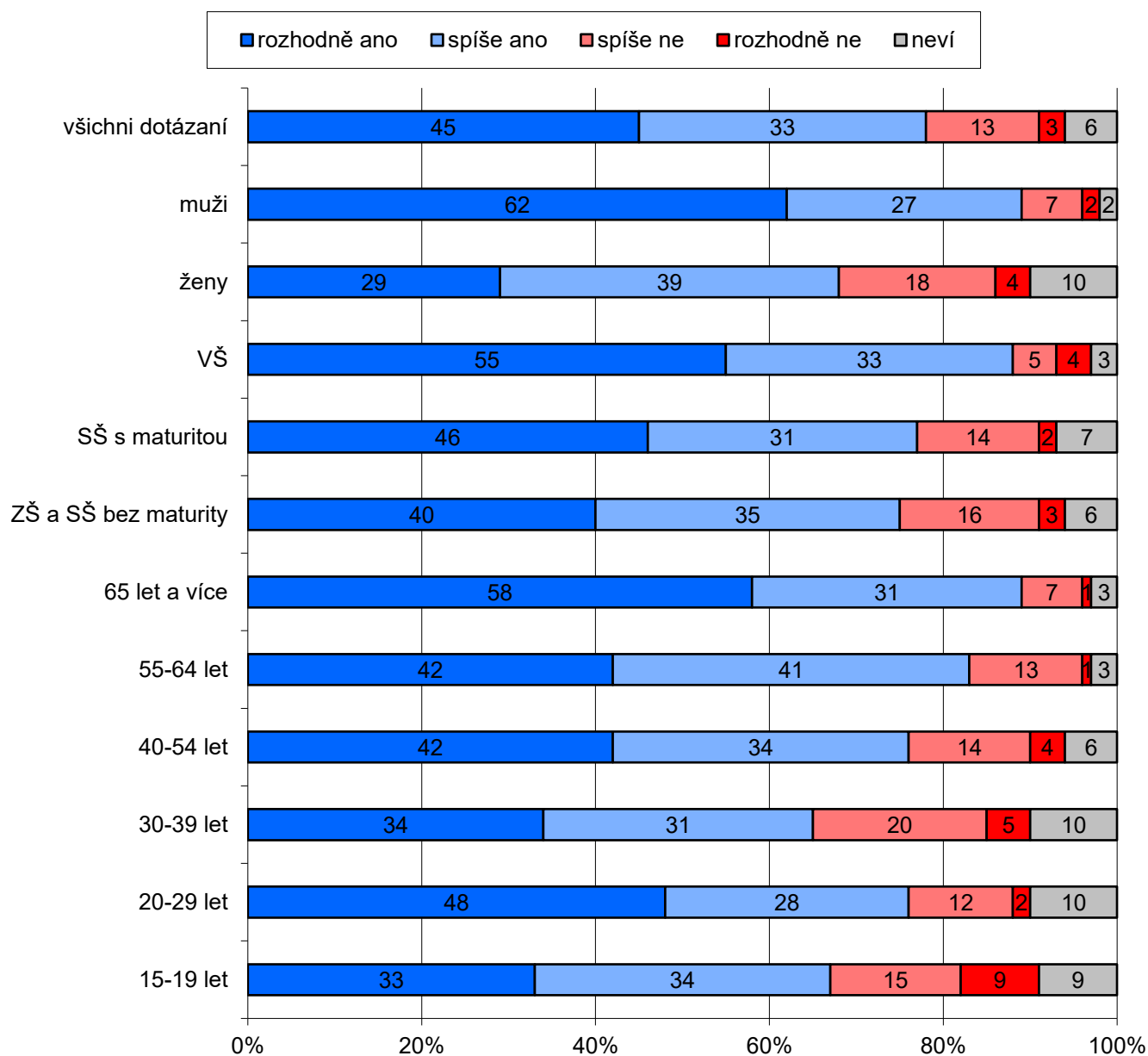
Graf 1: Měl by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny zvyšovat nebo snižovat?¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost, 2. – 11. 8. 2024, 1022 respondentů starších 15 let, CAWI + CAPI.

¹ Otázka: „Myslíte si, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektrické energie u nás měl do budoucna zvyšovat, zůstat na současné úrovni, nebo by se měl snižovat? Rozhodně by se měl zvyšovat, spíše by se měl zvyšovat, měl by zůstat na současné úrovni, spíše by se měl snižovat, rozhodně by se měl snižovat.“

Graf 2: Výstavba nového bloku v Dukovanech (%)²

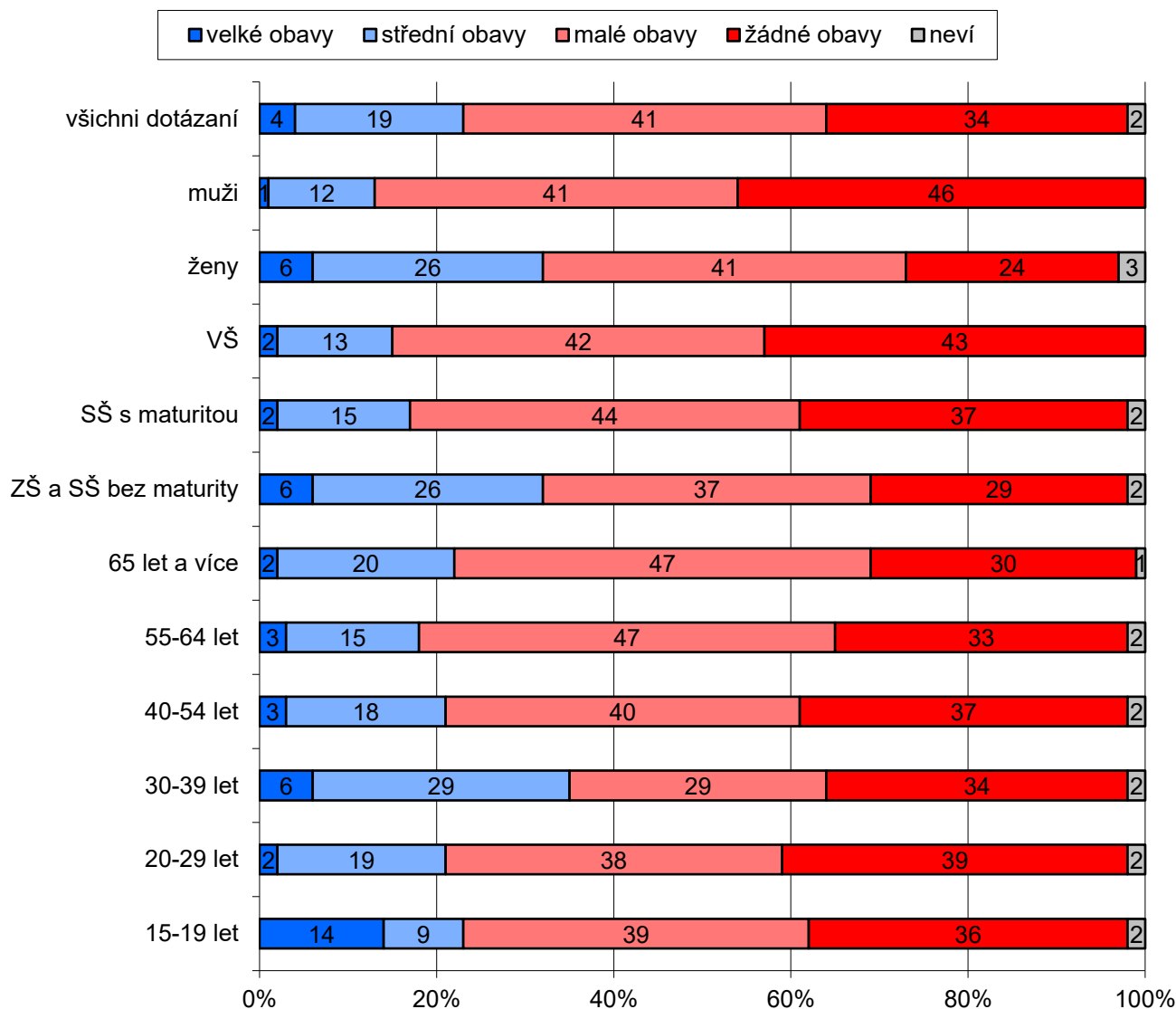
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost, 2. – 11. 8. 2024, 1022 respondentů starších 15 let, CAWI + CAPI.

Jak plyne z grafu 2, podíl zastánců další výstavby v jaderné elektrárně Dukovany v rámci české veřejnosti tvořil více než tři čtvrtiny (78 %), z nichž 45 % s výstavbou rozhodně souhlasilo a 33 % spíše souhlasilo. Proti výstavbě se staví asi šestina (16 %) české veřejnosti, v tom 13 % „spíše“ a jen 3 % „rozhodně“. 6 % respondentů na příslušnou otázku odpovědělo, že neví.

² Otázka: „Co se týče výstavby nového bloku jaderné elektrárny Dukovany, myslíte si, že by tato výstavba měla být uskutečněna? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“ V letech 2011 až 2019 byla pokládána obdobná otázka spojená s případnou dostavbou 3. a 4. bloku jaderné elektrárny v Temelíně: „Co se týče dostavby 3. a 4. bloku jaderné elektrárny Temelín, myslíte si, že by tato dostavba měla být uskutečněna? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Podrobnější analýza ukázala, že podobně jako v předchozí otázce, která se týkala obecně podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny, výrazně silnější podporu výstavby nového bloku v Dukovanech vyjadřovali muži oproti ženám (rozhodný souhlas vyjádřilo 62 % mužů, ale jen 29 % žen, naopak nesouhlas u mužů tvořil jen 9 %, u žen 22 %; ženy rovněž výrazně častěji uváděly, že nevědí - 10 % proti 2 % mezi muži), silněji ji podpořili dotázaní z věkové kategorie od 65 let výše a v menší míře též absolventi vysokých škol. Také ostatní rozdíly z hlediska postojů ke klimatické změně, tzv. Zelené dohodě, preferenci energetických zdrojů, energetické bezpečnosti a rozhodovacím faktorům³ se zde opakovaly a obě otázky byly silně propojené navzájem.⁴

Graf 3: Obavy z používání jaderné energie (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost, 2. – 11. 8. 2024, 1022 respondentů starších 15 let, CAWI + CAPI.

³ Jednou z mála výjimek bylo zmišení slabé korelace s ekonomickou konkurenceschopností jako rozhodovacím faktorem a naopak objevení se mírné korelace se vznikem nových pracovních míst.

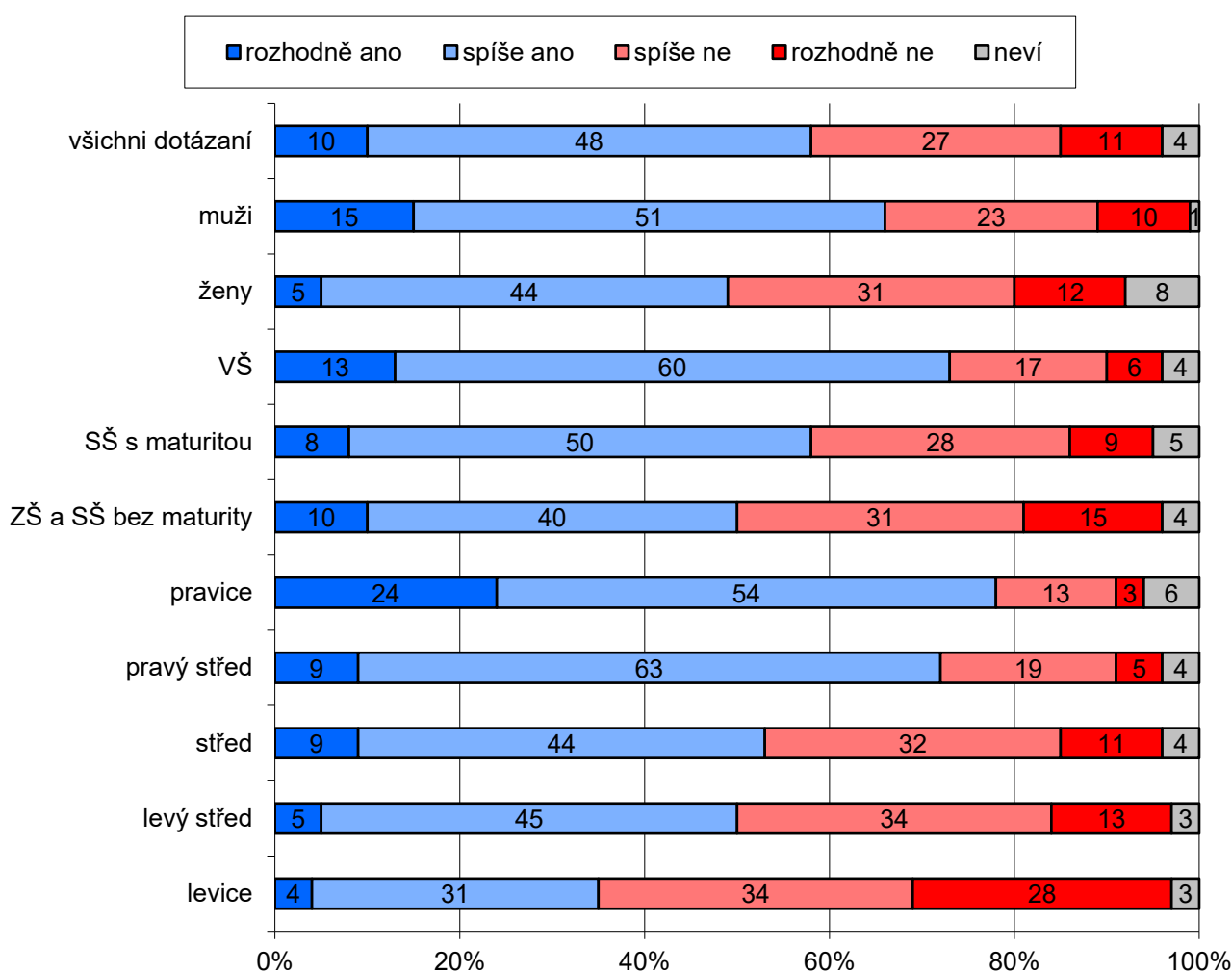
⁴ Spearmanův koeficient pořadové korelace mezi oběma otázkami dosahoval hodnoty 0,690.

⁵ Otázka: „Pocítujete Vy sám obavy z používání jaderné energie u nás? Velké obavy, střední obavy, malé obavy, žádné obavy.“

Jak ukazují výsledky v grafu 3, velké nebo střední obavy z používání jaderné energie u nás má podle vlastního vyjádření jen necelá čtvrtina lidí (23 %), přičemž „velké obavy“ pocítují 4 % a „střední obavy“ 19 % občanů. Malé či žádné obavy vyjadřují tři čtvrtiny (75 %) oslovených, v tom 41 % mluvilo o „malých obavách“ a 34 % necítí „žádné obavy“.

Podrobnější analýza ukazuje, že poněkud vyšší míru obav vyjadřují ženy oproti mužům a dotázaní bez maturitního vzdělání. Poměrně výrazně pak obavy korespondují s obecnými postoji k jaderné energetice. Velké či střední obavy vyjadřují zejména ti, kdo si myslí, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektrické energie do budoucna měl snižovat nebo zůstat stejný, naopak stoupenci zvyšování se častěji nebojí vůbec a velké či střední obavy pocítují méně často. Totéž platí i pro stoupence a odpůrce výstavby nového bloku v Dukovanech, když její stoupenci častěji uvádějí, že nemají žádné obavy, zatímco odpůrci výrazně častěji uvádějí, že mají velké či střední obavy.

Graf 4: Důvěra vládě při rozhodování o jaderné energetice v ČR (%)⁶

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost, 2. – 11. 8. 2024, 1022 respondentů starších 15 let, CAWI + CAPI.

Pokud jde o to, nakolik česká veřejnost důvěřuje nebo nedůvěřuje vládě, že rozhoduje správně o rozvoji jaderné energetiky u nás (viz graf 4), celkový podíl důvěry mezi respondenty panelového šetření zřetelně převážil nad celkovou nedůvěrou, když důvěru vládě v tomto ohledu vyslovilo 58 % dotázaných, z toho 10 % „rozhodně“ a 48 %

⁶ Znění otázky: „Důvěřujete vládě ČR, že správně rozhoduje o rozvoji jaderné energetiky u nás? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

„spíše“, a nedůvěru vyjádřilo 38 %, v tom 27 % „spíše“ a 11 % „rozhodně“. 4 % respondentů se nedokázala vyslovit a zvolila odpověď „nevím“. Poměrně vysoká důvěra vládě v tomto ohledu kontrastuje s obecně nízkou důvěrou současné vládě, kterou ukázal v letních měsících realizovaný kontinuální výzkum CVVM.⁷ V kontextu obecně převažujících projaderných postojů české veřejnosti může tato důvěra souviset se skutečností, že jen krátce před zahájením realizace aktuálního šetření padlo rozhodnutí o výběru vítěze tendru na výstavbu v Dukovanech, jímž se stala korejská společnost KHNP, která by měla v Dukovanech postavit dva nové bloky. Rozhodnuto bylo také o opci KHNP na dostavbu dvou bloků v Temelíně, o které bude rozhodnuto během následujících pěti let.

Z obdobných výzkumů realizovaných v minulosti je dobře známo, že důvěra v to, že vláda rozhoduje správně o rozvoji jaderné energetiky v ČR, je vždy významně propojená s důvěrou ve vládu jako takovou a že ti, kdo nedůvěřují vládě, také častěji nedůvěřují tomu, že vláda správně rozhoduje o jaderné politice. V aktuálním panelovém šetření obecná otázka zjišťující důvěru vládě sice chyběla, ale do jisté míry ji lze nahradit politickou orientací ve formě sebezřazení na škále levice-pravice a sympatiemi k voličům koalice SPOLU tvořící jádro současné vlády. V obou případech se objevuje poměrně silná korelace, která v případě druhé proměnné, tedy sympatií k voličům koalice SPOLU, dosahuje hodnoty korelačního koeficientu ρ^8 přibližně 0,5. Mimoto analýza odhalila, že důvěra vládě ohledně správnosti jejího rozhodování o jaderné energetice je vyšší mezi muži a roste spolu se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání. Dále vyšší důvěru, případně nižší nedůvěru k rozhodování vlády v oblasti jaderné energetiky mají lidé, kteří zastávají stanovisko, že podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny by se měl zvyšovat a stoupenci výstavby v Dukovanech. Naopak relativně zvýšenou nedůvěru vládě v tomto směru vyjadřovali ti, kdo jsou pro pouhé udržování nebo i snížení současného podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny u nás, odpůrci výstavby nového bloku v Dukovanech a ti, kdo vyjadřují velké nebo střední obavy z využívání jaderné energie u nás.

---

⁷ Viz zprávu CVVM z 11. 9. 2024 „Důvěra ústavním institucím - léto 2024“. <https://cvvm.soc.cas.cz/images/articles/files/5867/pi240911.pdf>

⁸ Spearmanův koeficient pořadové korelace.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Panel Naše společnost 24-08</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. - 11. 8. 2024</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Vícestupňový stratifikovaný náhodný výběr</i>
<i>Strata:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Designové váhy zohledňují počet osob v domácnosti a kalibrační váhy vypočítané pomocí iteračního vážení zohledňují křížení velikosti místa bydliště proti NUTS2, a dále věk, vzdělání, pohlaví.</i>
<i>Zdroj dat pro vážení:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1022</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.53, OE.44a, OE.42, OE.41</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>oe250109a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. ledna 2025</i>
<i>Zpracovali:</i>	<i>Jan Červenka, Martin Ďurďovič</i>

Slovníček pojmů:

Popis výběru respondentů do Panelu naše společnost – Respondenti panelu jsou získáváni pomocí vícestupňového stratifikovaného výběru skupin s opakováním. Oporou výběru je Registr sčítacích obvodů a budov (RSO). Strata výběru jsou kraje ČR křížené s velikostí obce (66 strat). V rámci každého strata je primární jednotka výběru obec. Při výběru obce je zohledňován její počet obyvatel (větší obec má větší pravděpodobnost výběru) a výběr umožňuje opakování výběru obce. V rámci obce je vždy vybráno náhodně 6 adres budov opět s pravděpodobností podle počtu obyvatel budovy (s opakováním). V budově je náhodně vybrána jedna domácnost (bez opakování) a v domácnosti je náhodně vybrán jeden její člen. Tento postup společně s designovými vahami zohledňujícími počet obyvatel domácnosti a post-stratifikačními vahami zajišťuje reprezentativitu výběru vzhledem k cílové populaci.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Udržitelná energetika“ a výzkumného tématu „Udržitelná energetika a společnost“. |